

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 37 (1052)

Субота, 10 верасня 1955 года

Цана 40 кап.

ПАШЫРАЦЬ І ўМАЦОЎВАЦЬ КУЛЬТУРНЫЯ СУВЯЗІ

Савецкая культура — шматнацыянальная. Комуністычная партыя і Савецкі ўрад чула клопацца аб росквіце духоўных і матэрыяльных сіл кожнай сацыялістычнай нацыі.

Кожны дзень прысоцыяваў усе новыя і новыя факты мацнеючай брацкай дружбы народаў, іх літаратуры і мастацтва. У нас не мясціца перадавай культуры нашай краіны без творчых здабыткаў усяго савецкага народа і культуры ўсіх брацкіх народаў Савецкага Саюза.

Дзякуючы рускай мове лепшыя кнігі пісьменнікаў нашых рэспублік становяцца агульным здабыткам усяго савецкага народа. Пэсы, апублікаваныя ў рускіх перакладах, стаяць на нашай краіне.

Велізарны ўплыў на росквіт нацыянальных культур робіць перадаваць культуру рускага народа. Нама ў нашай краіне рэспублікі, дзе-б не чыталі на роднай мове творы рускіх класікаў, кнігі сучасных рускіх пісьменнікаў. Перакладчыцкая справа атрымала шырокі размах. Яна садзейнічае духоўнаму ўзбагачэнню народаў. Ірскім сведчаннем гэтаму з'яўляецца наша рэспубліка. Хіба можам мы гаварыць аб росквіце беларускай культуры і творчых здабытках беларускіх пісьменнікаў, не называючы вялікай колькасці кніг, перакладзеных на беларускую мову і выданых у нас?

«Руская савецкая паэзія», «Украінская савецкая паэзія», «Паэты Савецкай Літвы», «Сучасная польская паэзія», «Уніяцкая паэзія» М. Шалява, «Маладая гвардыя» А. Фадзеева, аднагомінікі выбранага вершаў В. Маякоўскага, А. Твардоўскага, М. Ісаакоўскага, зборнікі ўкраінскіх паэтаў П. Тычыны, М. Бальвана, М. Рыльскага, А. Маланькі, кнігі азербайджанскіх, грузінскіх, вьетнамскіх пісьменнікаў — дасягнулі напярэй пераходнага моманту, што атрымала шырокае распаўсюджанне сярод беларускага чытача толькі ў апошнія гады.

А возьмем наша тэатральнае мастацтва. Колькі выдатных п'ес, нашых драматургаў брацкіх рэспублік, трыма ўвайшлі ў рэпертуар тэатральных калектываў. «Ібелль эскадры» і «Платон Крэчэт» А. Барнейчука, «Разлом» В. Лаўрэнта, «Вей, ветры!» Я. Райніса, «Сэрца на дару» А. Сафронава, «Шаўкоўнае сьцяган» А. Казара, «Хланец з нашага горада» і «Рускія людзі» Б. Сіманова і многія іншыя п'есы не раз ставіліся на беларускай сцэне. Можна без перавелічэння сказаць, што ў тэатрах Беларусі руская класіка, п'есы савецкай шматнацыянальнай драматургіі складалі добрую палову рэпертуару. Яны адкрываюць глядачу цікавыя старонкі жыцця брацкіх народаў СССР.

У нашай краіне стала добрай традыцыя дастаўляць знаёміць савецкіх людзей з культурнымі дасягненнямі нацыянальных рэспублік. Дзаклады літаратуры і мастацтва ў Маскве, выступленні тэатральных і музычных калектываў, а таксама асобных дзеячых мастацтва і літаратуры знайшлі шырокае распаўсюджанне. Непасрэдна творчыя сустрэчы, выступленні са спектаклямі і канцэртамі садзейнічаюць умацаванню нашай дружбы і пашыраюць нашу ўвагу аб жыцці шматлікай самі савецкіх народаў.

Многім дружбаю мы з'ядналі і з краінамі народнай дэмакратыі. Для вывучэння савецкага жыцця і вольнага сацыялістычнага будаўніцтва да нас часта прыязджаюць іх шматлікія дэлегацыі. Прыязджаюць і мастацкія калектывы, каб паказаць, якіх поспехаў дасягнулі яны пры народнай ўладзе. Усеагульнае захапленне ў мінчан выклікала спектаклі тэатра кітайскай Шаосінскай оперы, канцэрты поль-

скага ансамбля «Мазоўшэ», выступленні многіх музычных калектываў Кітая, Польшчы, Чэхаславакіі, Румыніі, Народнай Карэі.

Высходы нашых дзеячых літаратуры і мастацтва за межы рэспублікі, творчыя сустрэчы з работнікамі культуры іных краін не праходзяць бясследна. У працэсе такіх сустрэч бліжэй пазнаецца і вывучаецца мастацтва брацкіх народаў. Іх лепшыя творы ўключаюцца ў рэпертуар музычных і тэатральных калектываў. Так, у выніку паездкі народнай артыстыкі СССР Л. Александровскай у Варшаву з'явілася пастаноўка ў Беларусі оперы польскага кампазітара С. Манюшкі «Страшны двор». Знаёмства з творчымі калектывамі Польшчы і Чэхаславакіі садзейнічала таму, што нашы лепшыя харавыя калектывы папоўнілі рэпертуар многімі польскімі і чэхаславацкімі песнямі.

У апошні час шырокі размах атрымала справа перакладаў. Многія лепшыя патэтычныя і празаічныя творы беларускіх пісьменнікаў выйшлі не толькі на рускай мове, але і мовах краін народнай дэмакратыі. У сваю чаргу нашы пісьменнікі за апошнія гады пераклалі на беларускую мову таксама многія творы пісьменнікаў краін народнай дэмакратыі, чым уносяць вялікі ўклад у справу пашырэння культурных сувязей паміж нашымі народамі.

Нашу рэспубліку кожны год наведваюць шматлікія замежныя дэлегацыі. Іх здзіўляе размах гаспадарчага і культурнага будаўніцтва. Прыемнае ўражанне пакідаюць у іх поспехі нашых калгасаў і саўгасаў. Лепшыя нашы оперныя і драматычныя пастаноўкі, творы музыкі, выяўленага мастацтва і літаратуры дапаўняюць іх добрае ўражанне аб прагрэсе, гаспадарчых і культурных поспехах беларускага народа.

Ад нас, работнікаў літаратуры і мастацтва Беларусі, наш народ патрабуе новых твораў аб тых вялікіх брацкіх сувязях, якія штогод растуць і развіваюцца. У тэатрах нашых павінны быць новыя п'есы аб дружбе народаў СССР і нашых брацкіх сувязях з працоўнымі краінамі народнай дэмакратыі. Аб новым абліччы Польшчы, Чэхаславакіі, Венгрыі, Румыніі абавязаны пісаць больш твораў нашы пісьменнікі, якія там пабылі. Мастакі нашы павінны пісаць карціны аб халодчай і радаснай садружнасці паміж народамі. Кампазітары могуць і павінны нараджаць нас музычнымі творами на новыя тэмы.

Справа ўмацавання нашых творчых сувязей патрабуе паліпашэння работы Рэспубліканскага таварыства культурнай сувязі з заграніцай, роля якога тут вельмі значная. Неабходна наладзіць пастаянны сістэматычны абмен выданнямі з краінамі народнай дэмакратыі, палепшыць узаемную інфармацыю аб творчых поспехах, навінках літаратуры і мастацтва.

Дбаючы аб пашырэнні культурных сувязей, мы павінны заахапляцца і аб значным пашырэнні перакладчыцкай справы. Дзяржаўнае выдавецтва БССР, якое выпусціла павялічана перакладчыцкую твораў, павінна і надалей працягваць сваю цікавасць да гэтай вельмі патрэбнай справы. Мы павінны шырай выдаваць на беларускую мову лепшыя творы рускай класікі, творы сучасных пісьменнікаў брацкіх рэспублік і пісьменнікаў краін народнай дэмакратыі.

Гераічныя савецкія людзі самааддана працуюць, памнажаюць матэрыяльныя і духоўныя каштоўнасці сваёй любімай Радзімы. Пісьменнікі і дзеячы мастацтва дапамагаюць народу сваёй творчасцю. І ўсе мы, людзі вялікай стваральнай працы, зацікаўлены, каб пашыраліся культурныя сувязі, каб расла і ўмацоўвалася вялікая дружба народаў, шырылася наша агульнае змаганне за вялікую справу міру ва ўсім свеце.

Пачаўся канцэртны сезон

Беларуская дзяржаўная філармонія пачынае свой новы канцэртны сезон.

У Акружым ДOME афіцэраў сёння адбудзецца першы канцэрт новага сезона.

У праграме канцэрта — 5-я сімфонія П. Чайкоўскага, сюіта з балету «Спартак» А. Хачатуряна, канцэрт для скрыпкі і аркестра Мендэльсона. (Соло на скрыпцы выконвае лаўрэат міжнароднага конкурсу А. Гарохаў).

У другім канцэрте, які адбудзецца 11-га верасня, будуць выкананы сімфонія «Ман-фред» і «Меланхолічная серенада» П. Чайкоўскага, «Рондо-капрыччыё» Сен-Санса і танцавальная сюіта М. Чуркіна.

У канцэрте прымае ўдзел сімфанічны аркестр Беларускай філармоніі пад кіраўніцтвам дырыжора А. Стасевіча (Масква).

У Магілёўскім тэатры

29 жніўня спектаклем «Любоў Ані Берозка» скончыў спека гаспастрэ ў Калінінградзе Магілёўскі абласны драматычны тэатр. За месяц сваёй работай тэатр паказаў 62 спектаклі ў горадзе і вобласці, наведваючы рабачыя пасёлкі, санаторыі.

Асаблівым поспехам карыстаўся спектакль «Іван Рыбак», «Любоў Ані Берозка», «Таня» і інш.

Тэатр адкрывае свой новы сезон у кастрычніку. Калектыв будзе прапашаць ад пастаноўкай п'ес «У добры час» В. Розава, «У шкіль завулку» А. Маўзона, «Валенцінская ўлада» Лопе дэ Вега і інш.

За час летніх гастрольных тэатр пабыў у брацкай рэспубліцы УССР — у гарадах Драгобычы і Станіслава.

Сустрэча з чытачамі

Днямі ў Гродна адбыўся вялікі маладзёжны вечар, прысвечаны месячніку кнігі. Уступнае слова аб развіцці беларускай літаратуры зрабіў старшы рэдактар мастацкай літаратуры Дзяржаўнага выдавецтва БССР М. Татур. З чытаннем вышэй твораў выступілі пісьменнікі Р. Няхай, М. Машара, М. Васіліч, А. Карлюк.

Вечар быў арганізаваны на ініцыятыву Гродзенскага гаркома камсамола і літаратурнага аб'яднання пры газеце «Гродзенская праўда».

Святая Спекі і танца

У парку вёскі Спекі Брэскага раёна адбылося чацвёртае раіснае свята песні і танца.

З самага ранку пачалі прыязджаць на аўтамабільных удзельнікі калгаснай мастацкай самадзейнасці.

Святая адкрылася выступленнем зводнага хору. Затым выступілі салісты, танчоры, чыталынікі. Цэлага сустрэлі прысутныя самадзейны хор Лышчышкаўскага сельскага клуба, які выканаў песні савецкіх аўтараў і польскую народную песню «Зялёныя». Струны аркестра Трышчышкаўскага клуба выканаў вальс «Амурскія хвалі», творы Брамса, Глазунова. Выступілі таксама калектывы мастацкай самадзейнасці Пугаўскай, Тэльманскай, Казловіцкай і іншых хат-чыталень.

ЗАВОДСКАЯ БІБЛІЯТЭКА

Камітэт профсаюза заводу «Гомсельмаш» асігнаваў сёлета 15 тысяч рублёў на пашырэнне кніжнага фонда заводскай бібліятэкі. На адпачынку сродкі ўжо набыта многа мастацкай, палітычнай і навукова-папулярнай літаратуры.

З павелічэннем кніжнага фонда пашыраецца і лік чытачоў. Вялікі пошты рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі і служачыя заводу працягваюць на творы беларускіх пісьменнікаў Янкі Купала, Якуба Коласа, Пётруся Броўкі, Арэся Купалова, Янкі Маўра, Паліна Пестрака, Лазі Гурскага і іншых.

Месячнік польска-савецкай дружбы

Учора ў Польскай Народнай Рэспубліцы пачаўся месячнік польска-савецкай дружбы. Прынадлежыць месячнік папярэднічаюць шырокай папулярнасцю. Былі створаныя вывадскія камітэты з удзелам прадстаўнікоў грамадскасці.

За час месячніка намечана правесці рад мерапрыемстваў, накіраваных на ўмацаванне дружбы паміж савецкімі і польскімі народамі. З гэтай далейшай прапагандай савецкай аграрнай і навукай, дасягнуўшы сацыялістычнага земляробства будзе праведзены «Мічурынскі тыдзень».

У гарадах разгортваецца кампанія па прапагандзе дасягненняў савецкіх і польскіх рабочых і інжынераў, іх барацьбы за тэхнічны прагрэс і рацыяналізацыю вытворчасці. З 20 па 30 верасня адбудзецца «Джада савецкай рацыяналізацыі і тэхнікі».

Вялікую цікавасць праўляюць працоўныя народнай Польшчы да жыцця беларускага народа. Аб гэтым сведчаць пераклады кніг беларускіх пісьменнікаў на польскую мову, наводанне дэлегацыяй рабочых, сялян, вучоных, пісьменнікаў нашай рэспублікі, узаемныя абмены творчымі мастацкімі калектывамі. З 30 верасня па 9 кастрычніка ў Польшчы будзе праведзены «Дні беларускай культуры».

Шматлікія мастацкія калектывы Польскай Народнай Рэспублікі рыхтуюць спецыяльныя рэпертуары, якія складаюцца з беларускіх песень і танцаў. Будуць праводзіцца гукары і джаз-лады, прысвечаныя дасягненням беларускага народа. Беларускаму таварыству культурнай сувязі з заганіцай пасланы ў Польшчу ноты песень беларускіх кампазітараў, народных песень, ракамендацыйны спіс твораў беларускіх пісьменнікаў для перакладу на польскую мову.

Акрамя вышпераных ужо кніг, плануецца выданне іншых твораў беларускіх літаратараў. Так, напрыклад, рэдакцыя дзіцячых літаратураў ўжо ў бліжэйшым часе падрыхтуе да выдання на беларускую мову зборнік апавяданняў А. Карацічэва «Над вёскамі бумамі».

Гэтым-жа тыражом выдадзена павялічана кніга сучаснага маладога празаіка Андрэя Гуляшкі «МТСтанцыя». Раман прысвечаны вялікім сацыяльным зменам, якія адбы-

Фотавыстаўка аб народнай Балгарыі

У гэтыя дні фэйз тэатр оперы і балету ўпрыгожана дзяржаўнымі флагамі Савецкага Саюза і Народнай Рэспублікі Балгарыі. Тут адкрылася фотавыстаўка, прысвечаная нацыянальнаму свята балгарскага народа — Дню свабоды.

Шматлікія ілюстрацыі расказваюць, як

ваюцца сёння ў балгарскай вёсцы. У іх праўдзіва і рэалістычна паказана, як працоўнае сялянства Балгарыі, патхнёнае барацьбой за радаснае і шчаслівае жыццё, перабудова сельскую гаспадарку на сацыялістычны лад, паспяхова пераадоўвае пераходы на гэтым шляху і дбаваецца новых поспехаў. «МТСтанцыя» — адзін з першых водгукаў у балгарскай літаратуры на грамадзяныя зрухі ў пасляваеннае жыццё народа.

Асабыя стэндзі паказваюць дасягненні балгарскага народа ў галіне музыкі, літаратуры, кіно, тэатра, выяўленага мастацтва. Тут можна ўбачыць фотадыякі са шматлікіх спектакляў на творах рускай і савецкай класікі, якія ідуць на сцэне балгарскіх тэатраў.

„Лучніца“ ў Кіеве

З вялікім поспехам прайшлі ў сталіцы Украіны гастролі савецкага ансамбля «Лучніца», які прыбыў у Савецкі Саюз у сувязі з адкрыццём выстаўкі «Дзесяць год народна-дэмакратычнай Чэхаславакіі».

«Лучніца» — самы малады ансамбль песні і танца ў Чэхаславакіі. Створаны ў 1949 годзе на маладзёжнай будоўлі чыгуны ў Славакіі, таленавіты калектыв хутка заваяваў шырокае прызнанне не толькі ў сваёй краіне, але і дасяга за яе межамі.

Ен прымаў удзел у конкурсах на трэцім і чацвёртым Сусветных фестывалях моладзі ў Берліне і Бухарэсце, дзе быў удзельніком звання лаўрэата. Ансамбль таксама ўнагароджаны Дзяржаўнай прэміяй імя Клементы Готвальда.

Кіраўніца цэлага сустрэлі жанчынэрацэнае, адпымістычнае мастацтва «Лучніцы». Пудоўныя, каларытныя, сапраўды патэтычныя славацкія песні, а таксама жартоўная чэшская песня «Не стужай, не стужай» з захапленнем успрымаліся глядачамі.

Вялікім поспехам карыстаўся і народныя славацкія танцы з чароўнай спеасаблівасцю малюнка і вялікай рытміка-пластычнай рознастайнасцю, па-майстарску выкананым ансамблем.

Канцэрты славацкіх гасцей ператварыліся ў спеасаблівую ўрачыстае брацтва і дружбы савецкага і чэхаславацкага народаў, якія будуць сваё шчаслівае жыццё і аб'яднаны адзіным імкненнем да міру і шчасця.

Кнігу — у масы

3 І верасня па І кастрычніка ў рэспубліцы праводзіцца месячнік кнігі. Мета месячніка — максімальна пашырыць гандляваць кнігамі ў гарадах і асабліва на сьле, шырока разгартуць прапаганду і рэкламу кнігі. Гаратскія і раённыя кніжныя магазіны, культурныя і сельгаскі, кіёскі Саюзнадруку паўваўняюцца цэлер новай літаратуры.

У час месячніка кнігі ў гарадах, раённых цэнтрах і буйных населеных пунктах

арганізоўваюцца кніжныя кірмашы, вялікі гандаль кнігамі ў калгасах, саўгасах і МТС, у месцах масавых гулянняў і адпачынку працоўных.

Для ўдзелу ў правядзенні кніжных кірмашоў і распаўсюджвання літаратуры прыцягваюцца грамадскія распаўсюджвальнікі з ліку прадстаўнікоў камсамоўскіх і прафсаюных арганізацый, культасветустановаў, шкод, работнікаў спажывецкай кааперацыі і Саюзнадруку.

Дзень пісьменніка

У сувязі з месячнікам кнігі, які цпер праводзіцца ў нашай рэспубліцы, Саюз пісьменнікаў Беларусі сумесна з Галоўным упраўленнем кніжнага гандлю 13 верасня праводзіць у Мінску «Дзень пісьменніка».

У гэты дзень беларускія пісьменнікі сустрэнуцца ў кніжных магазінах Мінска з пакупнікамі. Гэтыя сустрэчы будуць праведзены ў Цэнтральным кніжным магазіне, у магазіне № 11, што на рагу вуліц Карла Маркса і Энгельса, а таксама ў

кніжных магазінах на аўтамабільным і трактарным заводах.

За прыкладкам у Цэнтральным кніжным магазіне пісьменнікі Мікола Аўрамчык, Янка Брыль, Іван Мележ і Эдзі Агнічэв будуюць гукары з пакупнікамі, расказваюць аб кнігах беларускіх пісьменнікаў.

У магазіне № 11 сустрэнуцца з пакупнікамі пісьменнікі Аляксей Зарыцкі, Янка Маўр і Іван Шубанкін. У гэты дзень пісьменнікі Кастусь Губарэвіч, Павел Бавалёў і Максім Лужанін будуюць гукары з па-

купнікамі ў кніжных магазінах на аўтамабільным заводзе, а Аляксей Бачыла, Адам Русак і Максім Танк сустрэнуцца з чытачамі ў кніжным магазіне на трактарным заводзе.

Сустрэчы будуць садзейнічаць прапагандае творчасці беларускіх пісьменнікаў, прапагандае кнігі ў масах.

М. МІНКЕЛІВІЧ,
дырэктар Цэнтральнага
кніжнага магазіна г. Мінска.

У ПАРТЫЙНАЙ АРГАНІЗАЦЫІ СП БССР

Павышаць якасць рэцэнзій

Адкрыты партыйны сход у Саюзе пісьменнікаў, які адбыўся 5-га верасня, абмеркаваў пытанне аб якасці рэцэнзій. Партыйнае бюро невядомава ракамендавала сход гэта парадка дна: стан рэцэнзирования новых твораў не задавальняе і пісьменнікаў і чытачоў. Дасяга не ўсе новыя кнігі і творы, якія змяшчаюцца ў часопісах, спеваосава аднаўляюцца ў друку, вельмі мала публікуюцца ў нас кваліфікаваныя рэцэнзій, зольных прынесці карысць як аўтару, так і яго чытачам. На сходзе разгартулася творчая размова аб якасці рэцэнзій, аб шляхах паліпашэння справы рэцэнзирования мастацкай літаратуры.

Дакладчык Ул. Юрвіч, адзначыўшы пасобныя ўданы рэцэнзій, асноўную ўвагу здала аналізу істотных недахопаў у галіне бібліяграфіі, пытанням майстарства рэцэнзента. Ен гаварыў, што газеты і часопісы, асабліва абласныя газеты, друкуюць паку што мала рэцэнзій. Нарэдка першыя водгукі аб кнігах з'яўляюцца праз поўгода, а то і больш, пасля яе выхалу ў свет, а многія кнігі застаюцца зусім незаўважанымі друкам. У рэцэнзирования слаба ўдзельнічаюць кваліфікаваныя крытыкі і пісьменнікі.

— У большасці сваёй, — сказаў дакладчык, — рэцэнзій ў рэспубліканскіх газетах, у газете «Літаратура і мастацтва» і ў часопісе «Полымя» павярхоўныя, напёўны і супярэчлівыя на сваіх ацэнках. Чытачу дзяка скласці па іх уяўленне аб творы, аб ступені яго мастацкасці.

Ул. Юрвіч крытыкаваў рэцэнзію Т. Хадкевіча, у якой бяспадэўна захвалена апавесць Г. Шчарбатува «Есць на свеце Масква». Ен адзначыў, што нічога не сказава аб ступені мастацкасці нарысаў П. Прыходзькі і П. Багаценківа «На новых землях» у рэцэнзіі І. Грамовіча, змешчанай у «Савецкай Отчызне».

— Часцей за ўсё, — працягваў дакладчык, — рэцэнзенты хваляць твор толькі за тэму, спынаюцца выключна на аналізе яго ідэйнай праблематыкі і абмяноўчы пытанні майстарства, кампазіцыі, мовы. Так, у прыватнасці, напісана рэцэнзія Г. Шчарбатува на раман Ул. Карпава «За годам год».

У рэцэнзіях няма палемікі, жывога абмену думкамі. А. Есакоў, напрыклад, пішуць аб зборніку А. Васіліч «Вялікія знаёмыя», ні слова не сказаў аб сваіх адносі-

нах да ацэнкі гэтай-жа кнігі, якую даў раней Н. Пашкевіч, хадзі яна і разыходзілася з яго ацэнкай.

Штат у нас яшчэ неканкрэтны размоў, бяздоказных сцверджанняў, блытанін. Многім рэцэнзіям неханае тэарэтычнае абгрунтавання, перапанальнасці сцверджанняў.

Ул. Юрвіч падрабязна спыніўся на рэцэнзіях аб перакладах. Ен адзначыў, што друкаваныя органы Саюза пісьменнікаў недаравалі мала ўвагі аддаюць майстарству перакладаў. Не кажучы аб тым, што рэцэнзіі на перакладныя выданні змяшчаюцца наогул рэдка, у большасці яны нават не закранаюць пытаньняў іх практыкі перакладу.

Значнае месца ў дакладзе знайшло пытанне аб форме рэцэнзій.

— Вельмі мала ў нас, — сказаў дакладчык, — арыгнальна задуманых і жыва напісаных рэцэнзій. Затое многа канцляжыскіх і штампаваных выказаў, за якімі дзяка ўбачыць якое-небудзь пацудзіце або свежую думку рэцэнзента.

Закрываючы ў дакладзе пытанні выклікалі ажыўлены абмен думкамі ўдзельнікаў сходу.

— Маладзёжныя газеты рэспублікі, — гаварыў Н. Гарулёў, — слаба займаюцца рэцэнзирования новых кніг. На іх старонках не сустрачеш слова старэйшых пісьменнікаў. Калі і друкуюцца паасобныя водгукі аб кнігах, дык у большасці выкладчыцкіх — гэта некаваліфікаваныя практыкаваныя пачынаючыя аўтары. А між тым, якраз маладзёжныя газеты павінны былі-б першымі выступаць з ацэнкай кніг маладых пісьменнікаў, прыцягваючы да гэтай справы старэйшых літаратараў.

Якасці рэцэнзій у абласных газетах прывялі свабоднае выступленне Я. Гердзіч. Ен адзначыў, што «Гродзенская праўда» да поўгода не працэнзирования ніводнай беларускай кнігі. Мала друкуюцца рэцэнзій і ў іншых абласных газетах; якасць крытычных і бібліяграфічных матэрыялаў у абласным друку невысокая.

Я. Гердзіч закрануў таксама пытанне прычынаў палемікі. Некаторыя пісьменнікі, адзначыў ён, нецярпна стаяць да крытычных заўваг аб іх творах. А. Кулакоўскі, напрыклад, у артыкуле «Супраць штампі і коснасці» рэзка накінуўся на крытыкаў М. Барсток, Ф. Куляшова, Я. Гердзіч, які выступілі з заўвагамі аб

Вялікім поспехам у беларускага чытача карыстаюцца творы пісьменнікаў краін народнай дэмакратыі. Сярод выданых у рэспубліцы за апошнія гады мастацкіх кніг — пераклады кітайскіх, польскіх, румынскіх, балгарскіх, венгерскіх і іншых пісьменнікаў. На здымку: вокладкі кніг пісьменнікаў краін народнай д

ШЛЯХ КНІГІ НА ВЁСКУ

ВІЛЬНЮС ЦІ ВІЛЬЯМС

Першы папунты кагас, куды мы трапілі, называўся неабыйным імем Янкі Купалы. Памятная мара паэта, які прабаўваў светлым будучыню беларускай вёскі, здзейснілася на ўсёй сваёй велічы. У вёсцы Палачаны ўзнікла буднікі сярэдняй школы, Дома культуры, балетніцы. На скрыжаванні дарог, на самым бойкім месцы — кнігарня Маладзечанскага райспажыўсаюза.

Я пазнаёміўся з прадаўшчыцай кніг Галінай Смарганец. Дзіўна справа! Палачана яна са скарж. Гандаль, маўляў, ідзе дрэнна, заробкі маленькія. Такая скаржа гучала некалькі дзённа, калі прыняць пад увагу, што ў вёсцы Палачаны жывуць настаўнікі, урачы, аграномы, а многія калгаснікі маюць сярэдняю і пачатковую сярэдняю адукацыю. Дык жа было паварыць, што пры гэтых умовах кніжны гандаль можа ісці дрэнна. Я запытаў у Смарганец:

- Сёння ў вас пакупнікі былі?
- Вядома, былі.
- Чым яны цікавіліся?
- Азім патрабавалі «Мужыкоў».
- Якіх «Мужыкоў»?
- А хто яго ведае.
- Магчыма пакупніку патрэбны былі «Мужыкі» Чэхава ці, скажам, Рэйманта?
- Хто яго ведае...

Выглед у Галіны Смарганец быў сонны, вясны, рудзася яна павольна і гультаявата, на пытанні адказвала неахотна. Куды кнігі ваяліся на падлозе. Пыл і навішныя пакрываў памяшканне магазіна. Я звярнуў увагу на скрынку, у якой я папала было звалена некалькі дзесяткаў кніг.

— А тут у вас што?

— Нейкія праязджыя зайшлі ў магазін, адабраў гэтыя кнігі і сказаў, што іх прадаваць нельга.

«Нейкія праязджыя» забаранілі «Верчы на хутары ля Дзіваўкі» ў пераказе М. Лужаніна, першы Пімена Панчанкі, «Вораті» М. Горкага, рад папулярных брашуры. Як я ні дамагаўся, як ні расп'яваў прадаўшчыцу, так і не мог устанавіць, хто і чаму наклаў вето на гэтыя кнігі.

К канцу гэтага-ж дна я пабываў у Валожынскай кніжнай райспажыўсаюза. Тут кніжны адрэцт быў ваялівы і рознастайны, вітрыны добра аформлены, ля прылаўкаў шмат пакупнікоў. Але, на жаль, і тут давалася сутыкнуцца з фактам на першы погляд камічным, а на самай справе сумным. Загачыцца магазіна Макараўна Макараўна Ляхавіцкая была пераказана, што «Асновы земляробства» напісаў Вільнюс. Яна так і адказвала пакупнікам:

— Вільнюс у нас царя няма.

Мне ўспомнілася размова са старэйшай Маладзечанскага аблспажыўсаюза тав. Шапіра. Гаворка ішла аб тым, чаму вобласць з'яўляецца самай адстаючай у рэспубліцы па кніжнаму гандлю. Памятаю, тав. Шапіра сказаў літаральна наступнае:

— Асноўная наша бада — адсутнасць кваліфікаваных кадрў.

З гэтым нельга не згадзіцца. Большасць прадаўцоў кніг у сельскіх магазінах маюць толькі ніжэйшую адукацыю.

КАЛІ ЗА СПРАВУ БЯРУЦА МАЙСТРЫ

Ініцыятыва і майстэрства ў кожнай справе — аснова поспеху. Кніжны гандаль не з'яўляецца выключэннем з гэтага правіла. Мінскі аблспажыўсаюз арганізаваў кніжную аўтарскую. Не прадавец тав. Лукашовіч не можа паскардзіцца лабона Галіне Смарганец на нізкія заробкі. У Лукашова трывалая сувязь з сакратарамі райкомаў партыі на зонах МТС, са старэйшымі калгасцаў. На іх заказах ён каляктуе бібліятэчкі. Пры дапамозе настаўнікаў, загачыцца сельскіх бібліятэк правядзе аўтарскіх вывадаў, хто ў той ці іншай вёсцы з'яўляецца найбольш актыўным чытачом, для каго вайжа стала пастаянным спадарожнікам жонца. Для гэтых людзей Лукашовіч прысялае навінкі.

У Магілёўскім аблспажыўсаюзам мне паказалі вельмі цікавае пісьмо, адраасанае ад аднаго з яго кіруючых работнікаў, каб той прысялаў патрэбныя кнігі. Аўтарам пісьма была дзіўчына па прозвішчу Руская — прадавец кніг Ходасавіцка сельска-аграмацкага райспажыўсаюза. Ходасавіцка — вёска невялікая, ніколы не большая за вёску Палачаны, дзе прадае кнігі Галіна Смарганец. Але ў адрозненне ад яе Руская добра ведае сваіх пакупнікоў, імкнецца задавоць іх любыя запатрабаванні і, што самае галоўнае, сама любіць і разумее кнігу.

Яшчэ ў Мінску работнікі Беларускага рэкамэндавалі мне пабываць у Шклове і паглядзець, як здолеў там арганізаваць кніжны гандаль загачыцца культам Шклоўскага райспажыўсаюза Іван Андрэевіч Навіцкі. Што і казач, Навіцкі здолеў паставіць справу. Непадалёку ад рынка ён адкрыў філіял магазіна. Гандаль у абодвух пунктах пастаўлены ўзроста. Вітрыны добра аформлены і перадаюцца абнаўляюцца. Калі Навіцкім прыходзіцца адмаўляць пакупніку ў той ці іншай кніжцы, ён пытаецца ў яго прозвішча і адрас і тут-жа абяцае прысялаць патрэбную літаратуру праз кнігапошты. Асабліва увагі заслугоўвае вопыт Навіцкі на арганізацыі гандлю кнігаў у кіёсках, якія ён адкрыў у кожнай сельскай школе. У большасці іх загачыцца або піонерважаты або загачыцца школьных бібліятэк. У школах прадацца не толькі падручнікі і школьныя прылады, але і

папулярныя брашуры, дзіцячая і мастацкая літаратура. Іван Андрэевіч асабіста расказаў кожнаму кіёскару, як трэба гандляваць кнігаў. Ён, напрыклад, параў прапанаваў навінкі пры дапамозе вучняў. Гэты метад палкам апраўдае сябе. Загачыцца кіёскаў расказваюць пучыям аб тым, якія новыя кнігі прыбылі і коратка знаёмаць са зместам іх. Дзеці ў сваю чаргу расказваюць аб гэтым бацькам. І няма нічога дзіўнага, што пакупнікі ў школьных кіёсках з'яўляюцца не толькі ачыны вучні і настаўнікі, але і калгаснікі. З месца ў месца Шклоўскі культам намагаю перавыконвае план гандлю кнігаў.

У Мінскай, Магілёўскай і Маладзечанскай абласцях мне давалася выслухаць нямаю скарж на тое, што гандаль кнігаў праз кнігапошту дрэнна апраўдае сябе. І як прымяна было пераказана, што падобныя скарж негрунтоўныя. Гэта даказала на практыцы загачыцца Смаргонскага культам Маладзечанскай вобласці Яўгія Міхайлаўна Дыро. Яна падарала сабе кнігапошту з камасольцаў, якія маюць пераважна сярэдняю адукацыю і з'яўляюцца найбольш актыўнымі чытачамі мясцовай бібліятэкі. Кнігапошта гэтых у многіх дамах сустракаець як залатныя гэспей. Так, Яўгенія Поташ кожны тыдзень прадае кніг на 800—1.000 рублёў.

Усё гэта паказвае, што сярэд работнікі кніжнага гандлю ёсць многа сапраўдных энтузіастаў-ініцыятараў. Была толькі ў тым, што іх вопыт дрэнна вывучаецца, не распаўсюджваецца.

НА ЗАДВОРКАХ

Гандаль у разгары. Ашманскі культам літаральна перапоўнены. Прадавец Эдуард Феліксавіч Баркоўскі імкніна бегае з магазіна на склад. Попыт самы рознастайны. У магазіне душна, цёмна. Адно папалавае аякна ледзь прапускае святло. Характар памяшкання вызначаць няжакі: ці то гэта хлэў, ці то драўляны маленькі склад.

Прадавец, уздыхаючы, скардзіцца: — Бачыце, які гандаль. У магазіне я не магу змясціць і дзесятую долю тавару. Кожную хвілінку біту на склад. А зірніце на дах, — як рэшта. Дожжд псеу кнігі. Знаёмі матуль, добра знаёмі! Я ўспамінаю размову з прадацом кніжнага адрэцта Вішняўскага сельмага Валожынскага раёна той-жа Маладзечанскай вобласці Уладзімірам Міхайлавічам Гутарам. — Кнігам адрэцт месца на задворках, — гаварыў Гутар. — Самі бачыце — пошпцікі, паміжнікае маленькае, дах цяча. Зімою тут холад.

На візуальнасць памяшкання, на яго дрэнны стан скардзіцца і загачыцца Смаргонскай кнігарні Яўгія Міхайлаўна Дыро. З тымі-ж фактамі мне давалася сутыкнуцца ў Мінскай і ў Магілёўскай абласцях. Дзеся справядлівасці скажам, што Беларускае пабудаванне нямаю новых магазінаў на тыповых праектах. Але ў большасці выпадкаў для кніжнага гандлю адрэцт самыя горшыя паміжнікаў. Галышанскі сельмаг Ашманскага раёна Маладзечанскай вобласці размешчаны ў ваялікім добрым паміжніку. А вось кнігам тут прызначаны невялікі куточак, размешчаны побач з галантарей і парфумерыяй.

Дрэнныя паміжнікаў, няўмеда аформленыя вітрыны, амаль поўная адсутнасць у сельскай мясцовасці рэкламы наносяць немаляую шкоду такой важнай справе, ачы з'яўляецца кніжны гандаль.

АБ'ЕКТЫ ЗАТАВАРВАННЯ

Наведваўшы рад сельскіх магазінаў Маладзечанскай вобласці, я звярнуў увагу на тое, што ўсеюды лаялі папулярныя брашуры па пытаннях вырочывання кукурузы. Каму невядома, ачыма ваялікую цікавасць сярэд калгаснікаў выкалада гэтая новая культам. Затаварванне брашуры па аграахіміцы кукурузы з'яўляецца проста загачыцца.

Брашуры аб кукурузе, як высвятляецца, марудна праасваляюцца на гандлявцаў і з'яўляюцца ў магазінах паступілі ў канцы мая. Але цікавасць да іх была настолькі ваялікая, што значная частка размылася. А яны-ж маглі ўсе размыцца. Брашуры, якія засталіся, асуджаны цяпер на заацякое затаварванне.

Дзяржаўнае выдавецтва БССР рыхтуе да друку рад кніг і брашуры аб кукурузе з улікам вопыту яе вырочывання. І аразумела, што пакупнік у першую чаргу пацягаецца за навінкаў, а выпускі мінулых год так і будуць ляжаць на пацілах.

Шапрук у адрас выдавецтва вельмі грунтоўны. Так званая «сезонная» сельскагаспадарчая літаратура выдаецца з ваялікім спазненнем. Асудж і затаварванне. На базе Маладзечанскага кнігагандлю ляжачы цэлыя кнігі сельскагаспадарчых календароў за 1955 год. У канцы снежня гэты календар з'яўляўся таварам дэфіцытным і ішоў нарасхват. Але асноўная яго партыя, 15 тысяч экзэмпляраў, паступіла ў продаж 20 студзеня.

Затаварванне адбываецца, вядома, не толькі па віне выдавецтваў. У гэтым вінаваты і самі гандлючыя арганізацыі. Прадаўшчыца Валожынскага культам Маладзечанскай вобласці Ніна Іванавіч Смычкава расказала:

— Наш магазін атрымаў такую колькасць кніг Чэхава, Некрасава, Гердэна, Лескова, што калі-б вожым пяты жыхар Валожына набыў іх на экзэмпляр, дык і тады-б яны не размыліся. Але я ўпершыню, што ў іншых магазінах гэтых кніг няма. І нікому ў галаву не прыходзіць перакінуць іх туды.

Затаварванне адбываецца тады, калі кнігі засылаюцца без уліку магчымасці іх продажу ў той ці іншай мясцовасці.

У Вішняўскай кнігарні Валожынскага раёна я знайшоў паўную пачку брашуры па такарнай справе, у якіх гаворка ішла пра скарасное рэзанне металу. Між тым, жыхары не маюць патрэбы ў такой літаратуры. У Галышанскім сельмагу Ашманскага раёна чамусьці ганаровае месца заняў «Кароткі рэцэптурны даведнік дзіцячага ўрача» коштам у 13 рублёў. Цэлай грудзё гэтага даведніка сужана праляжаць тут гады.

З дэкаў рукі Маладзечанскага кнігагандлю ў сельскую гандлювую сетку аслана партыя брашуры «Аскарны» ў колькасці больш чым у тысячы экзэмпляраў. Бяспрэчна, брашура патрэбная і карысная. Можна-б яна і размылася ў гэтай колькасці, але выглед яе, без перавалічвання, пахожае пакупнікоў. Выдадзена яна неахайна, на дрэннай паперы, маляюкі ў кнізе выгледзіла нейкімі чорнымі плямамі.

Усеагульнае нараканне выкаікае афармленне папулярнай сельскагаспадарчай літаратуры, асабліва плакатаў, якія выдаюцца Беларуска-выдавчтвам.

АБ СУСТРЭЧАХ, ЯКІЯ ПАВІННЫ АДБЫЦА

Паміж выдавецтвам і гандлючыя арганізацыі павінна быць самая шчыльная сувязь. А яна, на жаль, адсутнічае.

Начальнік адрэцта па гандлю кнігаў Маладзечанскага аблспажыўсаюза тав. Койнава прадуе на гэтай пасадзе ўжо многа год. Але яна заявіла, што яшчэ ні разу не бачыла работніка Беларуска-выдавчтва. Стварылася ачыім ненармальнае становішча, пры якім выдавецтва існуе само па сабе, а кнігагандлючыя арганізацыі самі па сабе. Праўда, выдавецтва прысялаюцца гандлючыя арганізацыі перспектывы будучых выданняў і прапаноўвае рабіць па іх заказах. Але гандлючыя арганізацыі не могуць нічога змяніць у ішаме. Між тым, справа толькі выгледзіла-б, калі-б пры вызначэнні тыражоў кніг, іх тэм, назваў, у складанні рэдакцыйна-выдавччых планаў уадыельнікі прадстаўнікі арганізацыі, якім даручана праасваляць кнігу ў масы. У сваю чаргу, выдавецтвам работнікам не шкодзіць перадачычна спускацца ў самую гучную жонца: быць у культам і сельскіх магазінах, вывучаць, які шлях праходзіць тая ці іншая кніга, які на яе попыт, вывучаць крытычныя заўвагі пакупнікоў.

Узаемаузв'яз прадаўцоў кніг з выдаўцамі адкрыла-б апошнім вопыт на тое, што цяпер вельмі вырас попыт на дзедачную і вучэбную літаратуру. Варта было-б паглядзець выдавецкім работнікам, які ў магазінах літаральна штурмуець прылаўкі, калі на іх з'яўляюцца навінкі мастацкай літаратуры.

ГУЛЬНЯ У «НАШЫ» І «ВАШЫ»

Калі на базу Маладзечанскага кнігагандлю прыходзіць дэфіцытныя кнігі, сюды дапускаюцца толькі «нашы», г. зн. дырэктары магазінаў Беларуска-выдавчтва «Вашы» — прадстаўнікі аблспажыўсаюза, тым, каму даручана праасваляць кнігу на вёсцы — застаюцца за бортам.

Начальнік Маладзечанскага аблспажыўсаюза тав. Цімафееў устанавіў напісаная правіла не лічыцца з заўважамі загачыцца культам спажываўцаў кааперацыі. Прадукцыя з базы кнігагандлю фактычна адпускаецца па разнарадцы тав. Цімафеева, без уліку патрабаванняў сельскага чытача. Работнікі кнігагандлю дзейнічаюць па прыніцы: бярэ, што даюць.

Загачыцца Ашманскага культам тав. Баркоўскі расказаў:

— Ні айна паезка на Маладзечанскую базу не абыходзіцца без таго, каб не адбылося сутыккі з яе работнікам. Сістэматычна ў кнігагандлі нам навязваюць свае разнарадкі і, часам, тым кнігі, якімі мы і так завалены.

Таякія скаржі давалася выслухаць і ад раду іншых сельскіх кнігапрадаўцоў.

— Як-жа ў цэлым абстаіце справа з кніжным гандлем на вёсцы? Для характарыстыкі прывядзем адну лічбу. Толькі за першае поўгоддзе сельскае насельніцтва набыло кніг на сем мільёнаў рублёў. Лічба, ачыма гаворыць сама за сябе! Але гэта даўка не значыць, што попыт пакупнікоў поўнасьцю задавальняецца. Кніжны гандаль на вёсцы пастаўлены ачыма ачыім дрэнна. Перш за ўсё трэба адзначыць тую акалічнасць, што мала ачыма прадуе кніжных магазінаў і кіёскаў у глыбінных пунктах.

Нізкая кваліфікацыя прадаўцоў кніг — другі сур'ёзны недахоп у кніжным гандлі на вёсцы. Саабя рэклама, дрэнна пастаўлена прапаганда кнігі пры дапамозе таварна-сродкаў, як радчэ, мясцовы друк; няасчасовае выкананне выдавецтвам сваіх абавязавальстваў перад гандлючыя арганізацыямі — таксама наносяць немаляую шкоду кніжнаму гандлю.

Было-б глыбокай памылкай сцвярджаць, што за паслявовае распаўсюджванне кнігі на вёсцы павінны адказваць адны гандлючыя арганізацыі. Кніжны гандаль мае свае асаблівасці, і перш за ўсё ён выконвае задачу навішвання культам шырокіх народных мас. А такая мета ўжо выходзіць за рамкі гандлю. Такая мета перарастае ў нашу агульную справу, ачыма трэба вырашаць агульнымі намаганямі сельскай інтэлігенцыі, камасола, работнікаў культам-адукацыі, лестаўраў і прапандыстаў.

А. ТРАЦЬКОУ.

Культурнае абслугоўванне хлебарабаў

★

Канцэрт у полі

Заўсёды прымяна паслухаў добрую песню, частушку, паглядзець танцы. Але асаблівае ўражанне пакідаюць выступленні мастацкай самадзейнасці ў полі, у часы апалячкі. Рэпертуар калектыву мастацкай самадзейнасці Клічэўскага раёнага Дома культуры ярка і разлічаны на выступленне ў палых умовах, на такой сізне, дзе з усіх бакоў сядзяць глядачы.

За апошні час выступленні калектыву прагледзілі хлебарабы і механізатары калгасаў імя Будзёнага, імя Молатава, «Зара комуны» і «Комсомолец».

Клічэў. Х. ЛІУШЫЦ.

Перадавая брыгада

З цікавымі канцэртнымі праграмамі выступваюць перад хлебарабамі агітацыйна-мастацкія брыгады Брэсцкай вобласці. Дванаццаць брыгад Шарашоўскага раёна ў гэтым годзе выступілі больш за 70 разоў у калгасах і МТС. За паслявовае культурнае абслугоўванне калгаснікаў і механізатароў журы абласнога Дома народнай творчасці прысудзіла брыгадзе Шарашоўскага Дома культам першае месца ў вобласці.

За апошні час агітацыйна-мастацкія брыгады вобласці даў і калгасах і МТС больш 500 канцэртаў і абслугоўалі 55 тысяч гледачоў.

Брэст. Д. КОЛАЖ.

Артысты ў калгаснікаў

Артысты Беларуска-выдавчтва павылі ў сельскагаспадарчых дамаў і калгаснікаў. Перад калгаснікамі выступілі паветраныя акрабаты В. Міхайлаў і В. Граек, выканаўшы народныя песні В. Александровіч і Р. Лескоўска, чыталыні Ю. Флейтэ і І. Суднік.

На канцэрце прысутнічала больш дзевяці тысяч чалавек.

Давыд-Гарадок. І. ТРЫНЧАНКА.

Канцэрты для механізатароў

Пры клубе «Промжааператар» у Глуску прадуе калектыв мастацкай самадзейнасці. У склад яго уваходзіць харавы гурток, салісты, чыталыні, струны ансамбль, танцавальны і драматычны гурткі.

Палывы стан, маляціны ток, жывёлагадоўчая ферма, сізна калгасных клубаў — такі маршрут калектыву.

Гэтымі днямі самадзейныя артысты выступілі з ваялікай праграмай перад механізатарамі Глускай МТС і калгаснікамі сельскагаспадарчых імя Сталіна і імя Куйбышава, а таксама перад работнікам саўгаса «Завалоччына».

Глуск. В. ЛАУРЫНОВІЧ.

Перасоўныя бібліятэчкі

У перыяд уборкі і сярбы азімых раёна і сельскія бібліятэкі, хаты-чыталні Дамачоўскага раёна з мэтай папулярызацыі кнігі сярэд калгаснікаў і механізатароў арганізаўваюць перасоўныя бібліятэчкі.

Для абслугоўвання прадаўцоў паўу раёне створана звыш дзесяці такіх бібліятэчак.

Н. ЮРАУ.

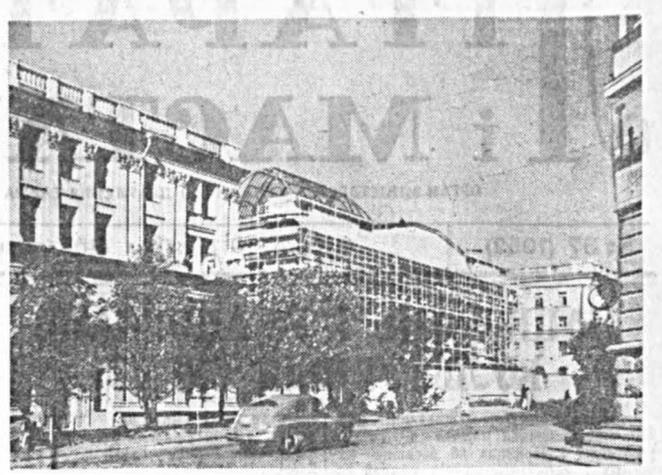
К. С. Станіслаўскі пісаў А. М. Горкаму аб сваіх мастацкіх ідэалах: «Я хачу тэатра думні, а не тэатра праакольных фактаў». Гэтыя ідэалы акрыляюць і творчых работнікаў Беларускай сцэны. У тых спектаклях мінулага сезона, дзе ёсць жывая думка, былі і значныя ачырскія ўдачы, натхнёнае жыццё ў вобразе.

Б. ПЛАТОНАУ — РАМАДАН

Б. Платонаў — артыст, які валодае майстэрствам тонкага пранікнення ва ўнутраны свет герояў, адуваннем стылю класічнай і сучаснай драматургіі, разуменнем змыслаў рэжысура. Дыялагам ролей Платонава называюць шырокі — ад вострай сатырычнай камедыі. Лепшыя ролі, створаныя майстрам, належыць да мастацкага «эватура думкі» і пабавулены ўліваюць натуралістычнага тэатра «праакольных фактаў». Такой з'яўляецца і яго апошняя работа — ролі Рамадана («Крылле» ў тэатры імя Янкі Купалы, рэжысёр І. Радзюк).

Рамадан — комуніст, кіраўнік, энергія і арганізацыйная ініцыятыва ачыма адным ачымаўляюцца лініі партыі. У гэтым сэнсе вобраз мае высокародныя традыцыі, характэрныя для нашай сучаснай драматургіі. Не ўпершыню Б. Платонаў сустрапаецца з вобразамі, у якіх у той ці іншай ступені ёсць маральныя якасці, улас-

Мінск сёння. Ленінская вуліца. Будаўніцтва Дзяржаўнай карпінаў галерыі БССР. Фото І. Салавейчыка.

Перад з'ездам беларускіх кампазітараў

У красавіку 1956 года адбудзецца Другі Усеаюзны з'езд кампазітараў СССР. Гэты з'езд з'яўляецца буйнейшай падзеяй у музычным жыцці Савецкай краіны. Ён падагуляе дзесяціны гады ўсёй жанраў музычнай творчасці.

Другі з'езд кампазітараў СССР намеціў шляхі заваявання новых творчых перамог, шляхі стварэння савецкай музычнай класікі.

Адным з важных этапаў падрыхтоўкі да Усеаюзнага з'яду з'яўляецца Рэспубліканскі з'езд кампазітараў, які абавязаны з усіх прынцыповасцю і пачунай абмеркаваць агульны стан музычнай творчасці ў рэспубліцы, выявіць, што пераакаждае паслявовае дзейнасці кампазітараў і намеціць шляхі больш плённай творчасці.

Другі з'езд савецкіх кампазітараў Беларускай адукацыі ў пачатку 1956 года. Засталося небагата часу, у які мы абавязаны актыўна прадуе сваю працу па напісанню новых твороў.

Па-ранейшаму востра стаіць пытанне аб стварэнні новых арыгінальных беларускіх опер і балетаў. За тым, якія прайшлі пасля Першага з'яду кампазітараў СССР, гэта значыць за сем апошніх год, у рэпертуары Беларускага тэатра оперы і балета з'явілася толькі опера «Дзвіжчына з Палесся» Я. Шчэкога і оперы развучаюцца дзіцячая опера «Марынка» Р. Пусты. Беларускае кампазітары вельмі мала напісалі за гэты час. Але і з таго, што напісана, мала што ўбачыла свет. І не толькі па віне кампазітараў. Так, безумоўна, былі недахопы ў оперы «Андрэй Касцюк» М. Аладова. Але тэатр оперы і балета не дамог кампазітараў у рабоце і не давеў справы да канца.

Таякі асносныя да творчасці не маглі стымуляваць актыўнасць кампазітараў. Вядома, нельга апраўдаць і Саюз кампазітараў Беларусі, які не здолеў дамагчыся рашучага пералому ў справе напісальнай опернай творчасці. Але тут трэба сказаць і яшчэ аб адной пераакажде. Упраўленне па справах мастацтва Міні-

старства культам БССР не практыкуе заказы на лібрэта опер і балетаў. Каб напісаць новую оперу ці балет, намы кампазітары павінны чакаць, пакуль знойдзецца такі лібрэтыст, які па ўласнай ініцыятыве захоча напісаць лібрэта. Таму ў нас да гэтага часу няма вопытных кваліфікаваных лібрэтыстаў. Адкуль-жа ім быць, калі ніхто іх не выхоўвае, ніхто аб гэтым не клопачыцца?

Не маюга лепшае становішча і з сімфанічнай музыкой. Чайкоўскі лічбу сімфонію музычнай споведзю душы. Сапраўды, па сіле ўздзеяння, шырыні ідына-эстэтычных праблем, магучасці сродкаў выяўлення сімфонія з'яўляецца вартым партыям операў.

На жаль, за апошнія гады нашы слухачы не чулі праграмных беларускіх сімфоній. Такое заваяванне ў Беларускай музыцы жанра праграмнага сімфонізма сведчыць аб вузкасці творчага дыяпазона, недасканаласці майстэрства нашых кампазітараў, аб невыкананні імі аднаго з тых сур'ёзных патрабаванняў да разлічкі савецкай музыкі, ачы праўдліва партыя ў сваёй гістарычнай паставе аб опера «Ваялікае дружба».

Нельга прызначыць нармальнае становішча і з музычнай крытыкай. У рэспубліцы да гэтага часу не надукавана ніводнай працы па гісторыі Беларускай музыкі, аб народнай песні, аб творчасці асобных аўтараў і выканаўцаў. Час ужо зрабіць адпаведны адбор лепшага з таго, што ёсць у асобных крытыкаў і музыкантаў у рукапісах, і выдаць.

Надаўна ў Саюзе кампазітараў адбываюцца агульныя сход, на якіх стаілі пытанні падрыхтоўкі да Усеаюзнага і Рэспубліканскага з'яду. Гэтыя пытанні цяпер самыя галоўныя ў рабоце Саюза. Але іх вырашэнне перш за ўсё павінна ісці пад ачыма актыўнай творчай падрыхтоўкі да з'яду.

М. ПУКЛЕЎСКІ, сакратар праўлення ЦСК БССР.

Хор дзятлаўскіх медроботнікаў

Пры Дзятлаўскім раённым балетна-поліклінічным аб'яднанні створаны харавы гурток. За два гады гурток вырас у сапраўдны харавы калектыв.

Ён часта выступае з канцэртамі перад насельніцтвам раёна. У бігуцым годзе хор

Каштоўны зборнік

Выйшаў з друку новы зборнік матэрыялаў аб жыцці і дзейнасці Янкі Купалы. У ім змешчаны артыкулы, вершы, выказванні і ўспаміны беларускіх пісьменнікаў і пісьменнікаў брацкіх рэспублік, апублікаваныя ў газетах і часопісах да 70-годдзя з дня нараджэння і дзесяцігоддзя з дня смерці народнага паэта.

З вялікай колькасцю матэрыялаў, якія друкаваліся ў Беларусі і ў брацкіх рэспубліках, складальнікі выбралі найбольш цікавыя і важныя. У раздзе артыкулаў і ўспамінаў, уключаных у зборнік, прызначаны новыя звесткі аб жыцці і творчасці паэта, выкарыстаныя неведомыя або малавядомыя да гэтага часу факты, што дапамагаюць глыбей вывучыць яго літаратурную і рэалістычную грамадскую дзейнасць. Гэтым, у першую чаргу, і вызначаецца каштоўнасць выдання. Выкладчыкі, студэнты і наогула ўсе, хто будзе ім карыстацца, знойдуць там многа новага.

Адкрываецца зборнік артыкулам народнага паэта Якуба Коласа «Ён жыў сярод нас», у якім характарызуецца найважнейшая роля Я. Купалы ў развіцці беларускай літаратуры. «Творчасці Купалы», — гаворыць Я. Колас, — наглядзецца на жанравую разнастайнасць, уяўляецца мне адной кнігай, нават адной пэсней аб працы народа». У артыкуле адзначаны асноўныя асаблівасці купалаўскай паэзіі, дзякуючы якой яна атрымала ўсеагульнае прызнанне не толькі ў Беларусі, але і далёка за яе межамі. «Янка Купала, — піша Я. Колас, — адзін з самых любімых паэтаў. Ён вялікі сапраўдны народны прапастой, самы мудры думкі, самая глыбокая і складаная з'ява нашага жыцця заключаны ў яго ў пруюсту, даступную кожнаму, адна магчыму формамі выражэння таго, што хваліла паэта, чым ён жыў і аб чым не мог не спяваць».

Аб народнасці паэзіі Я. Купалы і тых крыніцах, што жылі ў яго незвычайнай сілай і характам, аб непарыўнай сувязі пэснера з жыццём і барацьбой свайго народа расказае П. Броўка. Аўтар выкарыстоўвае ў артыкуле асабісты ўражанні, вынесеныя ад сустрэч з Я. Купалам у 1935 г. у Ляўку.

Шкавае гісторыя экзэмпляра купалаўскай «Каліска», які калісьці належаў пану А. Ельскаму, прыводзіцца ў артыкуле М. Лужаніна. Гісторыя гэтай з'ява сведчыць аб тым, як люта ненавідзелі рэакцыянеры Я. Купала і як яны баіліся ўплыву паэта на народныя масы.

Артыкул В. Бур'яна «Паўчыцкі адзіны сям'я», напісаны арка, багаты фактычным матэрыялам, раскрывае шырокі сувязі беларускага паэта з брацкімі нацыянальнымі літаратурамі. Крытыка характарызуе Я. Купала як выдатнага пэснера брацтва і дружбы савецкіх народаў.

Правадзіць член Акадэміі навук Літоўскай ССР К. Корсава расказае аб працы Я. Купалы ў Вільнюсе, аб творчых сувязях, якія складаліся ў яго з перадавымі літоўскімі пісьменнікамі ішце да рэвалюцыі і асабіста пацярпелі ў апошні гады жыцця паэта.

М. Булахаў прысвяціў свой артыкул купалаўскаму перакладу на беларускую мову «Слова аб палку Ігаравым». Аўтар адзначае, што Я. Купала быў першым савецкім перакладчыкам геналянага твора старажытнай рускай літаратуры, і падрабязна даследуе працу паэта над новай перакладам.

Каштоўныя звесткі ёсць таксама ў артыкулах В. Барысенкі, В. Івашына, У. Юрвіча і іншых аўтараў.

Вялікі раздзел зборніка складаюць успаміны і выказванні пра Я. Купала.

«Янка Купала. Зборнік матэрыялаў аб жыцці і дзейнасці паэта». Пад рэдакцыяй П. Галебі. Склад У. Луцвіч і І. Жыдковіч. Выдавецтва Акадэміі навук БССР, 1955 г.

Да стагоддзя з дня смерці Адама Міцкевіча

Па ўсёй рэспубліцы разгортваецца шырокая падрыхтоўка да стагоддзя з дня смерці вялікага польскага паэта Адама Міцкевіча, якое будзе адзначана ў лістападзе багучага года.

Да гэтых датых рыхтуюцца вучоныя, пісьменнікі, работнікі мастацтва, часопісы і газеты, установы культуры. На прадыпрыемствах, у калгасах і саўгасах, ва ўстановах і ў школах абудуцца літаратурныя вечары, прысвечаныя творчасці паэта, будуць праведзены гутаркі і даклады аб брацкіх сувязях польскай і беларускай культуры.

Прэзідыум Акадэміі навук БССР прыняў рашэнне правесці ў лістападзе пашыраную сесію аддзялення грамадскіх навук, прысвечаную творчасці А. Міцкевіча. На сесіі будуць заслуханы даклады: «А. Міцкевіч — вялікі паэт польскага народа», «А. Міцкевіч і літаратурны рух у Беларусі» і інш.

Вядзецца падрыхтоўка да пашыранага пленума праўлення Саюза пісьменнікаў БССР, на якім з дакладам аб творчасці Адама Міцкевіча выступіць Максім Танк. Навыя паэты, якія перакладлі творы А. Міцкевіча на беларускую мову для аднагомініка, выступіць з чытаннем іх, раскажуць аб сувязях брацкіх літаратур, працуюць свае вершы, прысвечаныя памяці паэта.

Дзейная падрыхтоўка да юбілея праходзіць на радзіме паэта — Наваградчыне. Поўнаасцю аб'юблены да яго і ўсім жывым паэт. У ім пяер створаны музей А. Міцкевіча, дзе будзе змешчана каля тысячы розных экспанатаў.

Значныя работы праводзяцца па ўпарадкаванню месц, звязаных з ім вялікага паэта. У Заосці, дзе нарадзіўся паэт, устаноўлены абеліск. На абеліску — барэльф і надпіс: «Тут, у Заосці, 24 снежня 1798 года нарадзіўся вялікі польскі паэт Адам Міцкевіч».

У вёсцы Шчыры Любчанскага раёна захоўваецца дуб Міцкевіча, на якім нядаўна прымацавана мемарыяльная дошка.

Браская абласная бібліятэка імя М. Горькага, гарадскія і раённыя бібліятэкі, дамы культуры, хаты-чытальні ў абласці рыхтуюць канферэнцыйны чытачый пэнар, выстаўкі да стагоддзя з дня смерці А. Міцкевіча.

Абласны Совет дэпутатаў працоўных прыняў рашэнне ўстанавіць у лістападзе мемарыяльныя дошкі на ўсіх месцах, якія звязаны з памяццю паэта. У свой час А. Міцкевіч жыў у вёсцы Тутановічы Гарадзішчанскага раёна. Там у парку захаваўся бароза, якую пасадзіў паэт.

Вечар маладых літаратараў

Днямі ў Гомельскім парку культуры і адпачывання адбыўся літаратурны вечар. Пісьменнік Міхась Данішэнка расказаў прысутным аб творчасці маладых літаратараў Гомельшчыны, аб'яднаных пры рэдакцыі газеты «Гомельская праўда».

Свае новыя вершы прачыталі работнікі рэдакцыі Фёдар Аднавоцка, рабочая моладзь «Гомельска» Браніслаў Спрычан, Міхаіл Буткевіч, Васіль Сілін і іншыя.

Намечана правесці літаратурныя вечары на буйнейшых прадыпрыемствах Гомельшчыны і ў раздзельных навучальных устаноў.

Я. КАЗЕКА.

Да рэспубліканскай нарады маладых пісьменнікаў

Міхаіл КАРПЕНКА.

Салавей

На ўсходзе сонца ля ракі,
Як толькі змож гармонію,
Ён заспяваў...
І хмызнякі
Запяскалі ў далоні.

А хваля свежасцю з Дняпра
Празрыстага
Дыхнула,
Чарома жменю серабра
На спевака спынула.

Спявак пакінуў сенажаць;
Адым бекасым трубіць...
На славу любіць ён спяваць,
А пахвалы не любіць.

Іван БУРСОВ.

Дорога к дому

Через поле до села — так близко.
Иду дорогой полевой.
Рождь густой кланется низко
И волной блесит передо мной.

Как глаза любимой,
На дороге
Голубые смотрят васильки...
По пути к знакомому порогу
Как шаги солдатские легки!

Много вёрст прошёл я по планете,
Но дорог милее нет,
Чем вот эта, где ещё заметен
Детства затерявшегося след.

Александр ХАРКЕВИЧ.

Маладыя Мінскага трактарнага завода жыва цікавіцца мастацкай літаратурай. Пачытаўшы заводскія літаратурныя групы навод рэдакцыі шматтыражышай газеты «Трактар», на старонках якой яны актыўна выступаюць са сваімі першымі творами. Творы трактарназаводскіх паэтаў і празаікаў — Бурсава, Атановава, Каракіна, Выгодскага і іншых — у апошні час усё часцей узятыя ў рэспубліканскім друку. Рабочы літаратурны аб'яднанні завода аказвае дапамогу Саюзу пісьменнікаў БССР.

На здымку: у рэдакцыі газеты «Трактар». Маладыя паэт, сільшчык вагонаў Іван Бурсаў чытае свае вершы. Злева направа — работнік бухгалтэрыі Рамуальд Букач, Іван Бурсаў, мляяр Аляксандр Выгодскі, майстар цеха Анатоль Каракін, эканаміст Іда Дорайман, шэфіфоўшчык Уладзімір Салодкін.

Хведар ЖЫЧКА.

Закон жыцця

Дубкі дазволу не пытаюць:
Іх нельга зноў корміць глеба —
Ледзь-ледзь галінкі распрастаюць —
Упарта цягнуцца да неба.

У хаце стала пэсна дзеньям,
Ім не мяжа — парог дубовы:

А што там робіцца на свеце
За далаглядам паркалёвым?
Магуць! Прэч гані трывогу,
Жыцця закоў ужо такі:
Глядзіць галінкі на дарогу,
Да сонца цягнуцца дубкі.

Васіль ЗВЕНАК.

Чакае маці...

З вайны сустрэлі машеры сыноў
І выгледзілі будучых нявестак.
А сні я дамоу не прыйшоў.
Прышоў кароткае: «Прапаў без вестак...»
Сябра пасуктавалі, землякі,
Слязу употай праліла дзівочына:
Не верцецца... Знаць, лёс яе такі...
Ды толькі сын да яе маці не загінуў.
Бо ёсць у сэрцы матчыным кроў,
Дзе паміж слёз і ролчымі праз годы
Гарчы заўжды налезі аганёк.

Не гасне ў часы любой нягоды...
Знаходзіць маці тысячу прычын,
Чаму так доўга сні яе ў дарозе,
Чаму не йдзе разгладзіць ёй маршчыні
І вышчыць на родным твары слёзы.
Ей, п'юна, ўспамінаецца тады,
Што сні казаў: «Варуся, не загіну,
Чакай мяне... Чакай!»
Ідуць гады,
І кожны дзень чакае маці сына...

Юрый СВІРКО.

Каваліха

Уся вёска, як на ліха*
— Каваліха, каваліха.

І якая справа людзям,
Што каваль мяне так любіць.

Ён такі вясёлы, дужы,
Будзе мне каршым мужам.

А ўся вёска, як на ліха,
— Каваліха, каваліха.

— Хай гавораць, — мілы кажа,
— Язык і ўсім не завяжаць,
Не вялікае тут ліха...
Каваліха, каваліха.

Но в разборе
Причин и следствий
Мы тераемся
Вновь и вновь:
Может это —
Все еще детство?
Или это —
Уже любовь?

Таямніца замкнёнага партфеля

І. ЗЛОТНІК

У Любы Крайнік знікла з пэнала невялікая круглая тачка. Люба распалакалася. Тачка — падарунак старэйшага брата. А яшчэ праз некалькі дзён Зоя Бараневіч не знайшла ў сваім партфелі двух рублёў. Яўгеній Міхайлавіч сур'ёзна ўстрыжваўся. Вучні таксама былі ўзрушаны і выказвалі розныя меркаванні і здагадкі.

У той дзень, калі Яўгеній Міхайлавіч быў старым дзяжурным на школе і паходзіў за чырвонай навічкай на прасторным калідоры, да яго падбег першакласнік і сказаў, што ў туалетным пакоі «вялікія хлопцы кураць». Яўгеній Міхайлавіч пайшоў туды. Ён ведаў, што курцоў заўсёды ахоўвалі сябры, папярэджваючы аб небяспецы. Каб ацаніць увагу настаўніка, хапчыкі, што неслі «варту», пачыталі смешна скакаць, размахваючы рукамі, заціваючы пёсны. Яўгеній Міхайлавіч ледзь утрымаўся, каб не засмяяцца.

Нагледзеўся на такую стараную маскіраваную заслонку, настаўнік паспеў прыкмеціць у галінкі пакоя Шпількіна, які стаў ля сцяны. Над яго галавою ўсё вышэй і вышэй ўзняўся лёгкі снівацый дым. Толькі некалькі разоў узмахнуў рукою. Заўважыўшы настаўніка, ён разгубіўся. Валімі, які стаў побач з ім, кінуўся ў калідор.

— Ты курым? — гнеўна запытаў Яўгеній Міхайлавіч.

— Не думаю! Магу падзьмуць на вас.

А Шпількіна несада тытуём, але ён настойліва даводзіў, што папярэс і не бачыў.

— Хадзем са мной!
Толькі пакарліва пайшоў упералзе настаўніка. Калі яны ўвайшлі ў клас, пацуюць званок. Яўгеній Міхайлавіч паставіў Толька я стале.

— Можна сесці? — спытаў той.

— Пачакай, — сказаў настаўнік і звярнуўся да класа: — Я вам прывёў курца.

Толькі паморчыўся, пераставіў з нагі на нагу.

— А я не курю? — загаварыў ён, павысіўшы голас. — Я хачу сесці.

— Не, пэстаўні. Хай яны воль паглядаць, які ты выглед маеш пасля кураўня. А ну, выверні кішэні!

Выкладчык беларускай мовы і літаратуры 20-й школы рабочай моладзі г. Мінска Ілья Злотнік напісаў зноўвесь на матэрыяле школьнага жніцця. Герой твора — вучні 5-га класа і іх класны кіраўнік.

Друкуем урывак з гэтай аповесці.

— Мне пацсунулі, калі вы ўвайшлі. У класе пацуюць смех.

— Дай сюды свой дзёнік, — распарадзіўся настаўнік.

Са сціленай галавой Шпількіна папачуўся на месца. Але не дайшоўшы да парты, быццам успомніўшы, сказаў, што дзёнік застаўся дома.

Валімі Кручэўка рабіў выглед, нібы ён заняты пацсунуць па географіі.

— Можна быць тым, Кручэўка, пачаставаў Шпількіна папярэскай?

— Заўсёды на мяне нагаварваеце, — раздалавана адказаў Валімі. — Так... Я ведаю... Раскажу ўсё маме. Яна будзе скардзіцца.

— Дарэчы, лай і ты свой дзёнік. Запішу, каб бацькі прыйшлі ў школу.

— Аччніце, калі можаце, — Валімі пакаваў на парту свой вялікі жоўты партфель, у якім было шмат адзінаццёў. — Не ведаю, куды падазецца хлопчык.

— У яго заўсёды так, на ўсіх уроках, — не вытрымаў Света Чыжыкова.

— Паспрабуй сама, калі не верыш, — Валімі схапіў партфель і кінуў яго на парту дзівочыні.

— Сам значніў, сам і адчыніш, — сказаў Алёк Чыжыкаў.

— Спыніце размову, — умятаўся настаўнік. — Вазьмі свой партфель і сядзі на месца.

Назаўтра Валімі прыйшоў у школу разам з мамі.

— Там, дзе чамаданы і сумкі розныя рамонтуюць?

— Тая самая. У цябе там няма знаёмых?

— Як-жа, бесь. Дзяўзю Бюся з нашага паў'езда. Вам чамадан адрамантаваць треба? Магу пацсуніць.

— Не, тут усюім іншая справа. Мяне цікаваць ключыкі ад партфеля.

Хлопчык, нічога не разумеючы, глядзёў на настаўніка. «І што гэта ён?», — думаву Саша.

— А такія партфелі, як у Кручэўка, яны таксама рамонтуюць?

— Зразумела, — вымаўіў хлопчык. — Вось вам для чаго! — ён ледзь хаваў захапленне.

Праз некалькі дзён Яўгеній Міхайлавіч выкідаў Кручэўка да дошкі. Валімі нават не падышоў да настаўніка стала.

— У майой кнізе яма трыццаць васьмай старонкі. Выраваі, — не міргнуўшы вокам, сказаў хлопчык.

— Пакажы пацсуніць.

— Калі ласка, — Валімі нахіліўся, пакарпаўся ў парце, выцягнуў партфель, але той быў сапраўды замкнёны.

— Вось быццам, — узрадаваўся Кручэўка, — і вы не можаце.

— Дазвольце паспрабаваў я, — сказаў Саша Пісарэўскі.

Ён дастав у кішэні маленькіх маленькіх ключыкаў і накіраваўся да першых радоў.

Твар Валімі пачаў мяняцца ў фарбах: ён збляў.

Першы і другі ключыкі не падышлі, а трэці Саша легка адмакнуў таямнічы партфель і, пераможна паглядзеўшы на Валімі, сеў на сваё месца.

— А пацсунуўшыся, яна атакавала настаўніка.

— Чаму прыліравацца да майго хлопчыка? — хутка, быццам глытаючы словы, загаварыла жанчына. — Пацсунуў яна, што ёсць настаўнікі дагаварыліся, абраджаюць дзіця, пакашніваюць на яго, выдумляюць, быццам ён курчыць.

— Так, так, прыліравацца, — расплакаўся Валімі. — Ведаю...

— Не плач, сныч, — супакойвала яго маці. — Я ведаю, куды звярнуцца. Мне не першы раз.

Яўгеній Міхайлавіч папрасіў абмеркаваць усё ў спакойных умовах. У настаўніцкай ён падрэзана расчытаў выкладчыкаў пра паспяховаць і павольні Кручэўка. З усіх бжкоў паспяліліся спаркі: Кручэўка педзе ўсе законы. Ну, проста — юрыст! Ён гатоў і настаўніку пацсуніць...

Яўгеній Міхайлавіч вноў успомніў усё выхадкі Кручэўка, яго масіўны партфель, што ўвесь час замкнёны, як сейф, і пацсунуў рукою ў кішэню, выцягнуў адтуль галючонку папярэскай і зноўна плонув на яе.

— Цікава, што ты пяер скажаш? — спытаў Яўгеній Міхайлавіч. — Удзяваеш, вядзецца, «Беладор»?

стваральнай сацыялістычнай працы і асабістым пшасцем — асноўная тема вобраза Тапіліна — С. Івановай.

Тапіліна ў спектаклі — высокародная жанчына, ведучая ў сваім душы першы парыв і вокавы характэра, у той маральнай згойнасці і свядомасці новага чалавека, з якой яна абараняе ідэямі прастай жанчыны.

Кацерына С. Івановай — разумная, «савецкая жанчына, у якой складалася надлегкае жыццё. У ім былі не толькі радасныя дні, але і багата гора. Аднак маладая жанчына знайшла ў сабе душэўны сілы трывала абараніць сваё права на самастойнасць. Яна не скардзіла перад уладай мужа, чалавека з прыватнаўласніцкай псіхалогіяй. Сапраўдным драматызмам прасякута апошняя сцэна, дзе Тапіліна рэзка асуджае яго антыграмадзкую мараль. «Ты мне не муж! Чужы чалавек... Жыць з табы холодна і не хораша... Я сваё шчасце даўно знайшла. Ды без твайой дапамогі. І табе зноў не адабраць яго. Не аддам! Сама душка стала!»

Права на самастойнасць вызначае ўзаемаадносіны Тапілінай з дырэктарам саўгаса Ажызнавым. Артыстка чула падкрэслівае, што ёй бліжэй гэты чалавек — актыўны будаўнік новага жыцця на вёсцы. Але яго спроба навазач жанчыне сваю волю выклікае пратэст і шчырае рашэнне ісці ў жыцці «сваёй дарогай».

У спектаклі Гродзенскага тэатра Кацерына стала цэнтральным вобразам не толькі таго, што яна належыць да галоўных герояў п'есы, але і таму, што артыстка стварыла жывы, яркі сцэнічны партрэт нашай сучаснасці.

Г. АРЛОВА — ГАЛЯ ДАВЫДАВА

Вядома, што талент акцёра можа глыбока раскрыцца не толькі ў вялікай ролі, але і ў параўнальна небагатай па тэкуце. У гэтым сэнсе характэрны вобраз Галі Давыдавай у спектаклі «У доўры час» (тэатр імя Якуба Коласа, рэжысёр В. Броўкін).

У першыя дзеньні гастролей тэатра ў Мінску ў сувязі з пастапоўкай «Гамлета» былі выказаны розныя меркаванні аб тым, якія ролі адпавядаюць індывідуальнасці Г. Арловай і што ёй не варта іграць. Гэтая спрэчка ў прынцыповым сэнсе даволі складаная тама, што парывіш духу сістэмы К. С. Станіслаўскага, якая

Аб сваіх сустрэчах з паэтам апавядаюць Я. Колас, Н. Тіханавіч, П. Тычына, А. Венцлова, П. Галеба, Ем. Букаў і іншыя пісьменнікі і дзеячы мастацтва. З гэтых успамінаў і выказванняў паўстае прывабыны вобраз паэта-грамадзяніна, чалавека вялікага сэрца. Пісьменнікі брацкіх рэспублік раскажваюць аб выключнай папулярнасці твораў Я. Купалы ва ўсіх кутках Савецкага Саюза, аб тым, як цікавіўся беларускі паэт дасягненнямі брацкіх літаратур.

Многа цікавага і новага знойдуць чытачы ва ўспамінах Ул. Луцвіч аб дружбе Я. Купалы з Я. Коласам і Цёткай; у выказваннях А. Упіта, Я. Судрабална, М. Лынькова, Л. Александровскай, А. Жукаўскага, П. Панчанкі, Я. Брыля і іншых. Былы старшыня калгаса імя БВА Э. Молін дзельніца ўспамінамі аб прабыванні Я. Купалы на Палессі, у выніку чаго была напісана вядомая паэма «Над ракой Арэсай». У зборніку даецца падборка выказванняў чытачоў — рабочых, калгаснікаў, настаўнікаў, студэнтаў і вучняў. Гэта — жывое слова простых людзей пра свайго любімага паэта.

Матэрыялы, змешчаныя ў раздзелах «У музеі і бібліотецы музея Янкі Купалы» і «Падрыхтоўка і правядзенне купалаўскіх дзён у 1952 г.», красамоўна паказваюць выключную папулярнасць творчасці Я. Купалы, глыбокую любоў і шанаванне, якой карыста

ГАВОРАЦЬ НАШЫ Польшкія сябры

Па вуліцах узвоўлевай Варшавы імчацца нагруджаныя мінскія самазвалы са знаёмай эмблемай—зубрам. У чытальных залах мінскіх бібліятэк дзесяткі людзей...

Наша брацкая супрацоўніцтва, заснавана на ўзаемнай пазаве і довер'і, з кожным днём усё ўзмацняецца і расце. Заснавана на розных галінах гаспадарчага, навуковага і культурнага жыцця.

Наватары вытворчасці абмяноўваюцца вопытам укаранення перадавых метадаў працы. Вучоныя сумесна распрацоўваюць многія навуковыя праблемы, якія маюць вялікае значэнне для Польшчы і Беларусі.

Польская музыка заваявала шырокую папулярнасць у беларускага слухача. Песні і танцы польскага народа выкавонваюцца прафесіянальнымі і самадзейнымі харавымі і танцавальнымі калектывамі.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Нашы польскія сябры таксама маюць шырокую магчымасць вывучаць жыццё і творчасць беларускага народа, яго культуру на творах літаратуры, мастацтва, музыкі, кінофільмаў, якія рэгулярна накіроўваюцца з Беларусі ў Польшчу.

Палац імя Леніна ў Гомелі — гэта сапраўдны палац культуры. Марыя КАМІНСКАЯ, сакратар Галоўнага праўлення Саюза сялянскай ўзаемадапамогі. Часопіс «Пшчызнь».

САМАЕ ЦУДОЎНАЕ — ГЭТА СОВЕЦКІЯ ЛЮДЗІ

Дружба такіх людзей, як нашы беларускія суседзі, прыносіць вялікую радасць. Есць што ў Беларусі паглядзець: і прыгожая сталіца рэспублікі — Мінск, і велізарныя заводы, якія выпускаюць выдатны сельскагаспадарчыя машыны і магутныя 25-тонныя самазвалы, і калгасы, якія атрымліваюць багатыя ўраджай, і многа-многа іншага. Але самае цудоўнае ў Беларусі, што сапраўды варта захаляцца, што больш за ўсё радавала нашы сэрцы, — гэта людзі. Кожнага з нас, дзе-б хто ні быў і што-б ні бачыў, больш за ўсё ўразаі твораць гарадоў, фабрык, калгасаў, школ — савецкія людзі. ...Калі бачыш размах сённяшняга мірнага будаўніцтва Савецкай Беларусі, лепш разумееш, што такое савецкія людзі.

Саўцы — гэта-ж толькі цэнтр сельскагаспадарчага раёна. Горад адноўлен, працуюць новыя прадпрыемствы: сыравары і швейныя фабрыкі, сталіны, таксама як і вялікі тупікакамінат. Саўцыка моладзь вучыцца ў сярэдніх школах, многія наведваюць музычную школу, а дарослыя — прафесіянальныя школы або вярхоўную сярэнюю школу.

Усеагульнае сярэдняе адукацыя ў гарадах Беларусі перастала ўжо быць задачай, а стала рэальнай рэалізацыяю. Калі да гэтага дадаць, што ў Саўцы працуе вялікі Дом культуры, прыгожы будынак якога здаецца зяртае на сабе ўвагу, што гарадскія публічныя бібліятэкі ўжо налічваюць 25 тысяч тамоў рознастайных кніг, — пачынаеш разумець, што не толькі гаспадарчае, але і культурнае жыццё гэтага невялікага горада варта захаляцца.

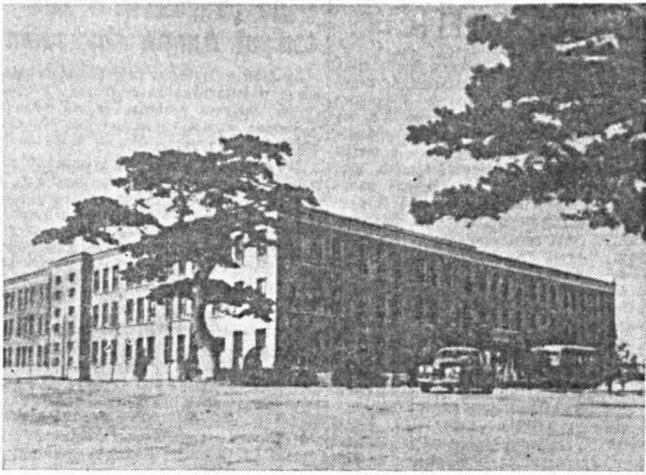
Да 1939 года Гродна — гэта невялікі старажытны горад, які, аднак, не выначаўся чысціней. Згодна афіцыйным даным, у 1910 годзе горад налічваў 65,5 тысяч жыхароў, а ў 1931 годзе іх было толькі 49 тысяч. Зямлі Заходняй Беларусі не мелі ніякай перспектывы гаспадарчага развіцця, і аж пераважна ў 1938 годзе дасягнуў у Гродна значнай лічбы — 10 тысяч чалавек.

Становіцца карынным чынам змянілася пасля ў'яднання беларускіх зямель у 1939 годзе. Сёння ў Гродна дзейнічаюць некалькі дзесяткаў прамысловых прадпрыемстваў, у тым ліку тупікавае фабрыка, тонкакуноўны камбайн, маблевая фабрыка і рад іншых. Горад жыць і развіваецца ўсебакова. Тут працуюць дзве вышэйшыя навуковыя ўстановы (сельскагаспадарчы і пелагагічны інстытуты), 11 сярэдніх школ. Шырока развіта ахова здароўя. Стварэная новыя вялікі парк і новы жылёвы раён за Нёманам.

Найлепшае сведчанне таго, чым з'яўляецца Беларусь сёння — гэта яе людзі. Імяна тут мы зразумелі вытокі ўсеагульнай партызанскай вайны, якую вяла Беларусь з гітлераўскімі акупантамі, зразумелі, адкуль чарнаў сілы беларускі народ як у дні геральнай барацьбы за незалежнасць рэспублікі, так і на фронце геральнай працы на аднаўленню і развіццё народнай гаспадаркі. Толькі савецкія людзі маглі такімі хуткімі тэмпамі набыць новы Мінск — сталіцу Беларускай Рэспублікі, толькі такія людзі могуць ажыццявіць яшчэ больш смелыя і цудоўныя планы.

Сапраўдныя сябры хочуць ведаць адзін аб адным як мага больш, таму ў Беларусі нам паказвалі ўсё, што мы жадалі ўбачыць, расказвалі аб усім, аб чым мы хацелі даведацца. Наведанне Беларусі — гэта сустрэча сапраўдных сэрцаўных сяброў, якіх нішто не разлучае, а аб'ядноўвае агульнай нашою мэта — аднолькавымі імкненнямі да міру, тое-ж імкненне да стварэння працы ў імя шчасця чалавека.

Георгі ЯБЛОНСкі, вучоны сакратар Акадэміі навук Польшчы. Газета «Вольнасць».

Кітайская Народная Рэспубліка. Пекін. Будынак Народнага ўніверсітэта ў заходнім прамадзсі. Фото Чы Гуань-шаня. (Агенцтва Сінхуа).

Новыя п'есы для фартэпіяно

У праграмах музычных навучальных устаноў рэспублікі вельмі мала твораў беларускай музыкі. У рэпертуары вучняў ледзь займаюць зусім нязначнае месца. Прычына гэтаму — амаль поўная адсутнасць беларускай вучэбнай музычнай літаратуры па ўсім спецыяльнасцях, асабліва па класу фартэпіяно. Трэба сказаць, што нашы кампазітары нехвотна ўдзельнічаюць у стварэнні вучэбна-педагагічнага рэпертуара для музычных школ, вучылішчаў, кансерваторыяў. І яшчэ менш актывна рэдакцыя музычнай літаратуры Дзяржаўнага выдавецтва БССР друкі інструментальныя творы беларускіх кампазітараў.

Вось чаму ў музычных школах, вучылішчах і кансерваторыях вучні і студэнты не маюць магчымасці знаёміцца з творами беларускай прафесіянальнай музыкі, лепшымі ўзорами народнай музычнай творчасці. Гэты прабел да некаторага ступені папаўняецца выпушчаным нядаўна Дзяржаўным выдавецтвам БССР зборнікам фартэпіянальных п'ес, падрыхтаваным кафедрай фартэпіяно Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі.

У зборніку ўключаны п'есы, разлічаныя на выкананне і самімі маленькімі піяністамі — вучнямі пачатковых класаў музычных школ, і больш падрыхтаванымі выканаўцамі — вучнямі старшых класаў школ і студэнтамі вучылішчаў.

Зборнік пачынаецца трыма невялікімі п'есамі Г. Патрова. Музычным матэрыялам для іх з'яўляюцца тэмы беларускіх народных песень «Ой, рана на Івана», «Што ў полі даляка» і «На плот сасна пахілаіся». П'есы разлічаны на самых маленькіх музыкантаў, і думаем, што іх лёгкасць, вялікая жваўнасць і прыгожасць мелодыі несумнянна дадуць радасць малымшам і іх будуць іграць з задыляваннем. У зборніку ёсць яшчэ дзве п'есы Г. Патрова. Яны створаны на тэмы беларускіх народных танцавальных мелодыяў — «Галубы» і «Ваўчок». У гэтых п'есах, некалькі больш складаных па фактуру, вабяць лёгкае і грацыознае, захапляючае і імклівае музыка. Яны вельмі зручныя для выканання: усе ноты, як кажуць, пад пальцамі.

Для маленькіх напісана «Пралюдзія» М. Бергера, спакойная і раздуліва п'еса. Тут усё тры радкі, але на іх можна навуліцца выпрацоўваць прыгожыя яскравыя, напеўнае мелодыі. Музыка «Яскравы без слоў» М. Бергера — прыгожая і праніклівая, задуменная і крыху сумная, — часамі ўнімаецца ў п'есе да палыманага і ўсхваляванага гучання. Зусім іншым гучыць «Скерцо» таго-ж аўтара. Тут вабяць сваёй жартоўнай, вясёлай музыкой. «Скерцо» патрабуе ад выканаўцы рухомасці руці, тэмпераменту, лёгкасці ў ігры.

З думка п'есамі выступае ў зборніку Г. Шаршэўскі. «Маленькая апавяданне» напісана на тэму Беларускай народнай песні «А ў бары сасна калыхалася», а ў «Тэме з вяршыняў» аўтар скрывае мелодыю песні «Ой, развілася зялёна дубрава».

*) 20 п'ес для фартэпіяно. На тэмы беларускіх народных песень і танцаў. Дзяржаўнае выдавецтва БССР. Мінск, 1955 г.

ва». Абедзве п'есы няцяжка, напісаны лёгка і проста, у іх многа чыграга пацупіца і, баспрэчна, яны ўвойдуць у рэпертуар нашых юных піяністаў.

Добра напісана «Песенька» Э. Тымрана. У ёй рознастайны і складаны пер. Тут будзе над чым падумець.

П. Надкавыраў таксама звярнуўся да беларускіх народных песень: «Як крыніца цяча», «Шінская партызанская», «Шні салдаці дамоў», «Пайду, пайду, Ісю мілы». Гэтыя работы кампазітара, у якіх мы знаходзім простую і даступную музычную мову, прэзэнтуюць і ясную гармонію, агульны аптымістычны тон, заслугуюць усякага ўхвалення.

З прафесіянальным майстэрствам напісаны чатыры п'есы М. Алашава: «Фуга», «Пралюдзія», «Мазурка» і «Гумарэска». Іх музычная мова вызначаецца вынаходніцтвам, выдумкай.

Залучаюцца зборніку п'есай пад назвай «Кларчы» А. Клушава. У яе музычнай мове пмаг выдумкі, густы, прыгожы гарманічны спалучэнні, да некаторага ступені і віртуознасці. П'еса разлічана на выканаўцу з пэўнай падрыхтоўкай.

Зборнік мае вялікую каштоўнасць для нашых музычных навучальных устаноў. Вучні ў папулярнай даступнай форме пазнаёмяцца з некаторымі вядомымі беларускімі народнымі песнямі і танцамі (старымі і сучаснымі).

Аднак зборнік не пазбаўлены недахопаў. Так, немагтагодным з'яўляецца ўжыванне па ўсіх п'есах (асабліва ў вельмі лёгкіх — для самых маленькіх) іншаземных музычных тэрмінаў для абазначэння тэмпаў, характару выканання і г. д.

У зборніку ёсць рад неахайнасцей, якія могуць быць аднесены і да складальнікаў і да выдавецтва. Ні ў адной з надрукаваных п'ес не ўказана размяшчэнне пальцаў — алікатура.

У «Маленькім апавяданні» Г. Шаршэўскага дадзена педальнацыя. Гэта вельмі добра. Але больш педальнацыя няма нідзе ва ўсім зборніку. Аб гэтым таксама варта было-б падумець, бо правільна ўзята педаль садыённае прыгожаму гучанню п'есы, і не заўсёды гэта можна правільна вырашыць без укавання.

У адной з п'ес («Ваўчок» Г. Патрова) зусім не ўказаны тэмпы выканання. Беларускі народны танец «Галубчыка» вызначаецца стрыманым, спакойным тэмпам. Аўтар, відаць, уаўляе сабе яго больш інтэнсіўным, але выканаўцам усё гэта застаецца невядомым.

Сустрэкаюцца таксама і недакладнасці друку — пропусі літар, кропак над «і», пры скарачэнні найменаваных музычных тэрмінаў. Есць недакладны абазначэнні знакаў пры пераходзе ў новую тэмпаальнасць (у п'есах «Мазурка» і «Скерцо» не ўказана папярэдняе з'яўленне новых знакаў).

Усе гэтыя недагледы неабходна выправіць пры перавыданні зборніка. Але і ў такім выглядзе ён — добрае папаўненне праграмы нашых музычных навучальных устаноў.

Е. РАКАВА, выкладчык музычнай школы.

А. Л. Бяссмертны

Пасля цяжкай працяглай хваробы памер заслужаны артыст рэспублікі, прафесар Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі Аркадзі Лёвочы Бяссмертны. У яго асобе мы страцілі старэйшага педагога, вытанцаўду-музыканта і грамадскага дзеяча. Амаць усё яго жыццё было звязана з музычным мастацтвам Беларусі.

А. Л. Бяссмертны нарадзіўся ў мястэчку Сураж былой Віцебскай губерні ў 1893 годзе. Вучыўся спачатку ў Віцебску, а затым, калі ў юнака праявіліся музычны здольнасці, пераехаў у Петраград і паступіў у кансерваторыю. Затым на працяг некалькіх год А. Бяссмертны працуе аркестрантам у опернай трупі Петраградскага народнага дома, а ў 1917 годзе пераезджае ў Віцебск. Тут ён становіцца дырэктарам Віцебскага сімфанічнага аркестра.

З 1924 года Аркадзі Лёвочы з'яўляецца дырэктарам першай у Беларусі прафесіянальнай навучальнай установы — Мінскага музычнага тэхнікума. Працу ў тэхнікуме ён сумяшчае з дырэктарскай дзейнасцю ў сімфанічным аркестры радыёкамітэта. У канцэртах выступае ў якасці саліста-скрыпача. Працуючы ў дэпартамент прафесар кансерваторыі, А. Л. Бяссмертны выхавалі сотні музыкантаў высокай кваліфікацыі. Многія з іх працуюць у тэатрах і канцэртных арганізацыях Савецкага Саюза.

У нашай паліцы Аркадзі Лёвочы назаўсёды застаецца як чужы і таленавіты педагог, буйны музычны дзеяч і чалавек радкай душэўнай прыгажосці.

Багатыроў, Аладаў, Цікоцкі, Чуркін, Браценікаў, Бергер, Шаршэўскі, Пятроў, Гальдштэйн, Староскі, Шнейдарман, Афанасьеў, Нісеніч, Вагнер, Жураўлеў, Асновіч, Ахраменка, Арлоў.

Пісьмо ў рэдакцыю

Сем нянек, а дзіця без догляду

У Мінску створаны новы Рэспубліканскі тэатр шырокага гледача. Для яго пабудавана добрае памяшканне, у якім ёсць гледацкая зала на 600 месца, чатыры фойе, вялікая зала для ўваж, добрая закусочная частка і г. д.

Аднак вось ужо амаль два месяцы, як спланена работа па абсталяванні будынка. Міністэрства асветы БССР ухілаіся ад гэтага таму, што памяшканне перададзена Міністэрству культуры БССР, і дагэтуль у будынку няма патрэбнага электрычнага і санітарнага абсталявання, паўназначнага сігналізацыі.

Маскоўская брыгада рабочых па мантажэ спэцыялістаў і электраабсталявання, якая прыехала ў Мінск, вымушана была спыніць работу і паехаць назад толькі таму, што Міністэрства асветы БССР і яго аддзел капітальнага будаўніцтва (тт. Батляроў і Грыгор'еў) яшчэ да перадачы ўвайшлі справу па будынку тэатра Міністэрству культуры БССР не зрабілі адпаведнага заяўкі на матэрыялы і абсталяванне, каб забяспечыць бесперапынную работу мантажэў.

Апрача таго, будаўнічы трэст № 29 (дырэктар т. Сапрыкаў, галоўны інжынер т. Марогіўскі) не звярнулі належнай увагі на заканчэнне гэтага аб'екта. Карыстаючыся тым, што заказчыкі не турбуюць іх, яны знілі з будоўлі рабочых і тым самым паставілі пад пагрозу зрыву заканчэнне будынка тэатра і здару яго ў эксплуатацыю. А там ёсць такія віды работ, якія патрабую абавязкова скончыць да пачатку зімы.

Упраўленню па справах мастацтва Міністэрства культуры БССР трэба ўзяць усю справу па заканчэнню будынка ў свае рукі і патрабаваць ад будаўнічых і мантажэжных арганізацый заканчэння работ. Трэба ўжыць захады, каб новы тэатральны калектыв здохне ў блэйшым часе распацх рэштывыяна-падрыхтоўку працу ў сваім будынку.

І. ЯЦАНЧУК.

Паведамленне

Нарада маладых пісьменнікаў БССР адрываецца 15 верасня ў зале пасаджэння ЦК ЛКСМБ (першы паверх).

Рэгістрацыя ўдзельнікаў нарады ў Саюзе пісьменнікаў БССР (вул. Энгельса, 27).

Праўленне СП БССР.

Г. Сенкевіч на беларускай мове

Есць творы, якія застаюцца ў памяці на ўсё жыццё.

Хто не памятае вобраза таленавітага хатчыка з апавядання Генрыка Сенкевіча «Янка-музыкант»? Яшчэ ў малодзінх класах, побач з незабыўнымі купалаўскімі і коласальскімі творами, прыйшло ў нашу свядомасць з чытанкі на роднай мове гэтае цудоўнае апавяданне вядомага польскага пісьменніка.

Цяжка пераклацаць сваімі словамі яхтэрную і простую гісторыю жартоўкага жыцця дзіцяці, якому прырода дала талант музыкі, а лёс — пакутывае маленства, хваробу і галодныя дні.

Дзяржаўнае вучэбна-педагагічнае выдавецтва БССР, выпусціўшы зборнік выбранах апавяданняў Генрыка Сенкевіча, перакладзены на беларускую мову Міхаілем Машарам, зрабіла добрую і карысную справу. Наш чытач знойдзе ў кнізе многа цікавых і рознастайных па тэматыцы і форме твораў, поўных любові і спачувальна да простых людзей працы, гнеўнай крытыкі капіталістычнай «чыывізацыі».

Вось апавяданне «З дзёнічка пазнанскага настаўніка», якое па настрове сучаснае «Янку-музыканту». Тут Сенкевіч

Генрык Сенкевіч. Апавяданні. Дзяржаўнае вучэбна-педагагічнае выдавецтва БССР. Мінск, 1955 г.

малое трагічнае лёс польскага хлопчыка, якому давацца вучыцца ў нямецкай школе. Міхась любіў сваю маці, стараўся добра вучыцца, але яму, палаку, цяжка давалася нямецкая мова і латынь. Бязчыся мацярняскага дахору, ён не даспаў, многа і старанна працаваў, падрыхтоўчы сваё слабае здароўе. Аднак нямецкія педагогі, тлумачычы жаўнасці вучобы Міхася «спольскай астадасцю», выключалі яго са школы. Хлопчык не змог перанесці такога ўдару і памёр.

З дзёнічкамі лірычным створаны ў апавяданні «Вартаўнік маяка» вобраз польскага партыёта Скавінскага, які насяля паўстанне 1830 года трынаі на чужыну, але застаўся верным сваім ідэалам. За свабоду і шчасце народаў «ён ваяваў у чатырох частках свету і за час свайго ванравання спрабаваў свае сілы амаль ва ўсіх прафесіях», але шчасця не меў і не знайшоў ніде. Пад старасць выгнаены, шукаючы спачынку і супакою, стаў вартаўніком маяка каля Панамы. Калі стары сажыўся з маяком, з абыркам, з водмелю і з адзіноцтва, здзіўлёў на востраве і адчураўся людзей, у рукі яму трапіла кніга Адама Міцкевіча. Словы любові і ронкай польскай мовы надзвычайна ўсхвалявалі вартаўніка, абудзілі ўспаміны даўкага мінулага. Стары палык так адчуаўся ўспамінам, што забыў запаліць ліхтары

на маяку і са гэта яно зволаіў з працы. Пачаўся зноў ванраванні, пошукі хлеба.

</